

Дзяржава і дыяспара
ПРАБЛЕМЫ БЕЛАРУСАЎ
ЛАТВІІ ВЫРАШАЮЦА 3 стар.
АСПЕКТ ПРАБЛЕМЫ
АЭС — АЛЬТЭРНАТЫВА? 2 стар.
НАДВОР'Е
МІНСК. ЛЮТЫ. + 10! 2 стар.

ГАСЦЁЎНЯ
САКРЭТЫ АКТРЫСЫ Валерыі
АРЛАНАВАЙ 4 стар.
УРАЖАННІ
КНІГІ З АУТОГРАМАМ ДА
КОЖНАГА 4 стар.
ВЕСТКІ З СУПОЛАК
ХРОНІКА БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЦЯ
Ў АЎСТРАЛІІ 6 стар.

ПАДЗЕЯ
ВЯЛІКАЕ ВІЯТНІНЕ ТАРАСА З ПАРНАСА
НА РАДЗІМУ 6—7 стар.
СЛУХАЙ СВАЁ
БРАВА, "КРАМА"! 8 стар.
ДЗІЦЯЧАЯ ЧЫТАНКА
ПЫТАЕ ЛЮТЫ, ЯК ТЫ АБУТЫ 8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

Што ты няёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

13 лютага 2002 года, № 7 (2773)

Цана 122 рублі

E-mail: golas_radzimy@tut.by

Хроніка жыцця

БЕЛАРУСЬ ЗАСТАЕЦЦА
НАДЗЕЙНЫМ ПАРТНЁРАМ

10 гадоў назад Беларусь далучылася да дзейнасці АБСЕ.

На працягу гэтага часу беларускі бок выступіў з шэрагам прапаноў, накіраваных на ўмацаванне міру і супрацоўніцтва ў Еўропе. Так, Беларусь першая ў аднабаковым парадку адмовілася ад размяшчэння на сваёй тэрыторыі ядзернай зброі, выступіла з прапаноў стварэння ў цэнтры Еўропы бяз'ядзерных зон, стала ініцыятарам стварэння Мінскай групы АБСЕ па ўрэгуляванні канфлікту вакол Нагорнага Карабаху.

Як адзначана ў спецыяльнай заяве з нагоды 10-годдзя знаходжання Беларусі ў АБСЕ, дзяржава і ў далейшым будзе выступаць за ўмацаванне бяспекі на кантыненте, застаецца надзейным і адказным партнёрам у агульнаеўрапейскім дыялогу.

ДАЯРКІ ...ТАНЦЮЮЦЬ
І СПЯВЮЦЬ

Фота БелТА.

Зімой, калі на фермах больш закладаны дэфіцытам кармоў, у Брычаўскім раёне раптам аб'явілі музычны конкурс... жывёлаводаў.

І на здзіўленне вяскоўцаў працаўнікоў прыгараднай гаспадаркі "Заветы Леніна", у іх вёску Сакольнічы з'ехаліся спевакі і танцоры з усіх ферм раёна. Яны не толькі спявалі і танцавалі, але і знаёміліся, дзяліліся вопытам, наводзілі масты для супрацоўніцтва.

НА ЗДЫМКУ: Таццяна ДРАЗДОВА з гаспадаркі "Бель" і на музычным конкурсе жывёлаводаў выйшла ў лік першых.

Крэдыты для сяла

Такіх сонечных дзянькоў у лютым — звыш 10 градусаў цяпла — на Беларусі не было. Надвор'е яшчэ раз нагадвае хутка пачнецца пасяўная кампанія.

Улічваючы складаную фінансавую сітуацыю ў сельскіх гаспа-

дарках, неабходную дапамогу ім, акрамя дзяржавы, плануюць аказаць і фінансавыя ўстановы. Чакаецца, што аб'ём крэдытаў на пасяўную складзе 70 мільярдаў рублёў. Гэта на 20 мільярдаў больш, чым у 2001 годзе.

Як паведаміў старшыня Нацбанка Пётр Пракаповіч, "пытанні фінансавання пасяўной кампаніі будуць вырашацца на рынкавых умовах. Яшчэ ў канцы мінулага года прадпрыемствы АПК былі замацаваны за вядучымі банкамі краіны. Цяпер яны абслугоўваюць сваіх кліентаў, выдзяляючы крэдыты для сяла, у тым ліку пад гарантыі ўрада і мясцовых улад".

ЯШЧЭ АДЗІН
ТЭЛЕВІЗІЙНЫ КАНАЛ

У маі ў краіне пачнецца вяшчанне другога нацыянальнага тэлеканала.

Па словах міністра інфармацыі Міхаіла Падгайнага, канал, у адрозненне ад першага, не будзе фінансавацца з бюджэтных крыніц. Мяркуюцца, што ўладальнікам новага канала стане закрытае акцыянернае таварыства, 51 працэнт акцый якога будзе напежаць дзяржаве. Хто стане заснавальнікам, пакуль невядома, бо перамовы з прэтэндэнтамі яшчэ вядуцца. Дарэчы, ужо многія тэлекампаніі выказалі сваю зацікаўленасць у супрацоўніцтве з другім беларускім каналам.

КАМПЕНСАЦЫІ АХВЯРАМ
ФАШЫЗМУ

У краіне працягваюцца выплаты ахвярам фашыскага рэжыму, якія пацярпелі ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

З пачатку года кампенсацыі атрымалі 30 тысяч вязняў лагераў смерці. Гэта перш за ўсё тыя людзі, якім за 80 гадоў, а таксама інваліды першай групы. У сярэдзіне лютага выплаты атрымалі каля 10 тысяч беларусаў, якія ў гады вайны пакутавалі ў Бухенвальдзе, Заксенхаўзенне, Асвенціме і іншых фашысцкіх лагерах.

На працягу года нямецкі фонд "Памяць, адказнасць і будучыня" мяркуе выплаціць грошы 150 тысячам чалавек, што значацца ў спісах ахвяр фашыскага рэжыму.

БІЯПРАТЭЗЫ — НЕ ФАНТАСТЫКА

На кафедры біяфізікі БДУ малядыя вучоныя пад кіраўніцтвам прафесара Сяргея Чаранкевіча працуюць над стварэннем штучнай біялагічнай нейрасеткі.

Даследчыкі спадзяюцца, што ў хуткім часе іх напрацоўкі дазволяць стварыць біялагічны пратэз для аднаўлення функцый пашкоджаных нервовых сістэм.

Падрыхтавала **Ларыса ЛАЗАР**.

коласаўскія мясціны: мікалаеўшчына

АД РОДНАЕ ЗЯМЛІ,
АД ГОМАНУ БАРОЎ...

Мікалаеўшчына... Край, апеты Якубам Коласам. Я люблю гэтыя мясціны. Не ведаю дакладна, колькі разоў быў тут: на адпачынку са сваёй сям'ёй, на святах паззіі, з рознымі дэлегацыямі і на справах рэдакцыі.

Але калі казаць шчыра, больш за ўсё мяне вабілі падарожжы ў адзіноце, калі застаешся сам-насам з прыродай, не звязаны ніякімі абавязкамі, шчыбуеш, куды вочы глядзяць.

— **Заканчэнне на 5-й стар.**

зваротная сувязь

ПОЛЬШЧА

Дарагія сябры! Прачытаў у "ГР" інтэрв'ю з заснавальнікам і галоўным рэдактарам беларускай газеты ў Калінінградзе і памаладзеў на 46 гадоў. У студзені 1956 года сам выконваў такую ж ролю ў Беластоку. Таму з асаблівай увагай углядаўся ў партрэт немаладога знаёмага незнаёмца. А яшчэ я сведка падзей другой сусветнай вайны менавіта ў Калінінградзе. Пра гэта мая кніжка. Перадайце яе спадару Валерыю Аніпку. Гэта мая падтрымка карыснай ідэі.

Георгій ВАЛКАВЫЦКІ, былы рэдактар беластоцкай "Нівы".

АД РЕДАКЦЫІ. Мы патэлефанавалі ў Калінінград і даведаліся, што газета "Беларусь у Калінінградзе" пабачыла свет. Паспяхай!

СЭЗ "Мінск"

АДПАВЯДАЦЬ
МІЖНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ

На тэрыторыі свабоднай эканамічнай зоны "Мінск" плануецца будаўніцтва дэлавога цэнтра, а таксама развіццё транспартнай інфраструктуры. Рэалізацыя гэтых праектаў прадугледжана зацверджанай сталічным выканкам комплекснай праграмай развіцця СЭЗ "Мінск" да 2005 года.

Як паведаміў намеснік кіраўніка адміністрацыі СЭЗ "Мінск" па маркетынгу Сяргей Касценка, у рэалізацыі гэтай праграмы важная роля адводзіцца ўкараненню праграм рэструктурызацыі і тэхнічнай мадэрнізацыі прадпрыемстваў і вытворчасцей, якія не з'яўляюцца

рэзідэнтамі СЭЗ "Мінск".

На тэрыторыі СЭЗ такіх прадпрыемстваў налічваецца больш за 500. Сёння 29 працэнтаў ад агульнай сумы заяўленых інвестыцый прыпадае на паліграфію і вытворчасць упакоўкі, 20 працэнтаў — на будаўнічую індустрыю, 17 працэнтаў — на машынабудаванне. Стаўка на развіццё прадпрыемстваў электронікі, оптыкі, медыцынскай тэхнікі і харчовай прамысловасці, аснашчаных сучасным абсталяваннем і здольных працаваць на экспарт, прадугледжвае прыцягненне на гэтыя аб'екты стратэгічных інвестараў.

С. Касценка падкрэсліў, што размова ў гэтым выпадку ідзе пра праекты з аб'ёмам інвестыцый у дзесяткі мільянаў долараў ЗША.

Вераніка БОХАН.

спорт

ТЭНІС. У новым рэйтынгу міжнароднай федэрацыі Максім Мірны ўзняўся на 31-ю пазіцыю.
СУМО. На міжнародным тур-

ніры найвышэйшай катэгорыі "А" беларускія спартсмены заваявалі 7 медалёў, з якіх 3 — залатыя.

вынаходніцтвы

Фота БелТА

ПАЛІВА З ШЫН

Унікальная ўстаноўка, здольная перапрацоўваць у паліва старыя аўтамабільныя шыны, створана ў Інстытуце цепла-і масаабмену Нацыянальнай акадэміі навук вучоным Генадзем ЖУРАЎСКІМ.

З адной тоны колаў пасля перапрацоўкі ва ўстаноўцы Генадзя Жураўскага атрымаецца 500 кілаграмаў высокакаснага мазуту маркі "40", 400 кілаграмаў актываванага вугалю і 100 кілаграмаў металу. Прычым, калі перагнаць мазут, атрымаецца 200 літраў дызельнага паліва. Гэта распрацоўка запатэнтавана на Беларусі, у Расіі і ЗША.

На здымку Генадзь ЖУРАЎСКІ каля сваёй устаноўкі.

аспект праблемы

АЛЬТЭРНАТЫВА ЗАЎСЁДЫ ЁСЦЬ

Дыскусіі аб мэтазгоднасці будаўніцтва ў Беларусі атамнай электрастанцыі працягваюцца некалькі год. Гэта і зразумела. Бо нават наша краіна ў поўнай меры адчула на сабе жаклівыя наступствы чарнобыльскай катастрофы, з якімі прыйдзеца змагацца яшчэ не адно дзесяцігоддзе. Урон, нанесены гэтай трагедыяй народнай гаспадарцы, ацэньваецца ў 30 гадавых бюджэтаў краіны! А яшчэ трэба ўлічыць рэзкі скачок анкалагічных і іншых захворванняў сярод жыхароў забруджаных раёнаў, агульнае пагаршэнне экалагічнай сітуацыі і многія іншыя негатыўныя з'явы.

Таму, з аднаго боку, зразумелая заклапочанасць і трывога людзей у сувязі з размовамі аб магчымым будаўніцтве АЭС. З другога боку, відавочна, што прыродныя рэсурсы не бязмежныя, і ў недалёкай будучыні беларусам усё ж прыйдзеца зрабіць выбар. Тым больш, што асноўную частку энергараэсурсаў мы вымушаны купляць за мяжой. Напрыклад, газ, які пастаўляецца з Расіі, сёння абыходзіцца беларускаму вытворцу ў тры разы даражэй, чым расійскаму. Да таго ж, цэны на электрычнасць, нафту і газ няспына растуць, а гэта адбіваецца на беларускай эканоміцы, якая штогод нарошчвае свой патэнцыял.

Па словах старшыні Камітэта па навуцы пры Савеце Міністраў Анатоля Лесніковіча, дэфіцыт энергараэсурсаў — цяжкая гра для ўсёй народнай гаспадаркі, бо, каб разлічыцца з даўгамі за нафту і газ, беларусы вымушаны танна аддаваць сваю прадукцыю. "Таму відавочна, што ў перспектыве без уласнай атамнай энергетыкі мы не абыдземся", — адзначае А. Лесніковіч.

З гэтым пунктам гледжання згодны і прэзідэнт Нацыянальнай акадэміі навук Міхаіл Мясніковіч: "Далейшае развіццё цывілізацыі непасрэдна звязана з ростам выкарыстання энергараэсурсаў, і таму, акрамя развіцця альтэрнатыўных паліўна-энергетычных рэ-

сурсаў, неабходна і атамная энергетыка". Праўда, перш чым прыняць належае рашэнне, неабходна падрыхтаваць тэхніканамічнае абгрунтаванне, у якім будуць прадугледжаны і неабходныя меры бяспекі. А на гэта, на думку Міхаіла Мясніковіча, спатрэбіцца не менш чым пяць гадоў.

А пакуль у грамадстве ідуць спрэчкі, ці быць атамнай электрастанцыяй, беларусы вымушаны вырашаць праблемы, якія не чакаюць. Адна з іх — як забяспечыць прырост прамысловай прадукцыі без павелічэння спажывання энергіі. Да слова, пытанні энергаберажэння сталі ў апошнія гады прыярытэтам дзяржаўнай палітыкі. І, здаецца, гэта прыносіць плён. Ва ўсякім выпадку, апошнія пяць гадоў пры штогадовым росце ВУП узровень спажывання цеплаэнергіі застаецца ранейшым. Так, згодна з інфармацыяй Міністэрства статыстыкі, у студзені-лістападзе мінулага года аб'ём прадукцыі склаў 104,9 працэнта, а спажыванне ЦЭР у параўнанні з папярэднім перыядам удалося нават знізіць на 1 працэнт.

Як паведаміў першы намеснік старшыні Камітэта па энергаэфектыўнасці пры Савеце Міністраў Віктар Федасееў, гэта стала магчымым дзякуючы рэалізацыі рэспубліканскай праграмы па энергаберажэнні. Яна

прадугледжвае не толькі дзяржаўны нагляд за рацыянальным выкарыстаннем паліва, цепла- і электраэнергіі, але і развіццё нетрадыцыйнай энергетыкі, рост спажывання мясцовых відаў паліва.

Відавочна, што ў тым жа напрамку беларуская энергетыка будзе развівацца і ў бліжэйшыя гады. Урад, у прыватнасці, ставіць задачу забяспечыць да 2005 года плануемы рост ВУП без павелічэння ЦЭР, а да 2015 года дабіцца ўзроўню энергаэмістасці валавога ўнутранага прадукту на ўзроўні развітых краін. Пакуль жа па гэтым паказчыку Беларусь апыраджае іншыя краіны СНД.

На думку Віктара Федасеева, гэта дасягальныя мэты, бо 40 працэнтаў энергетычнага патэнцыялу краіны на сённяшні дзень не выкарыстоўваецца. Таму галоўная ўвага будзе па-ранейшаму сканцэнтравана на зніжэнні энергаэмістасці і больш эфектыўным выкарыстанні мясцовага паліва. У тым ліку дроў і іх адходаў. Скажам, у беларускіх лясах зараз гіне каля 700 тысяч кубічных метраў драўніны. Пакуль няма адладжанага механізму яе дастаўкі. Калі прадпрыемствы зоймуцца гэтым самастойна, то выдаткі на бензін, які будзе затрачаны для дастаўкі адходаў, стануць даволі значнымі. Відавочна, што гэта праблема патрабуе вырашэння на ўрадавым узроўні.

А наогул, лічыць Віктар Федасееў, дзяржаве і суб'ектам гаспадарання выгадна ўкладаць грошы ў энергаберажэнне. За мінулыя пяць гадоў у гэту сферу было накіравана з розных крыніц фінансавання 370 мільёнаў долараў. А купіліся яны за паўтара года! Калі і далей ісці па гэтым шляху, то ў бліжэйшыя 25—30 гадоў атамная электрастанцыя Беларусі можа наогул не спатрэбіцца, упэўнены Віктар Федасееў.

Ларыса ЛАЗАР.

юбілеі

ЁН ВЫРОШЧВАЎ ХЛЕБ

У Мінску і на Зэльвеншчыне прайшлі мерапрыемствы, прымеркаваныя да 100-годдзя з дня нараджэння вядомага беларускага генетыка і селекцыянера Антона Жэбрака. Нацыянальнай акадэміяй навук былі арганізаваны рэспубліканскія канферэнцыі (у Мінску і Зэльве), прысвечаныя юбілею нашага земляка. На ўрачыстасці з Масквы прыехала ўнучка вучонага.

Ураджэнец вёскі Збяны Антон Жэбрак паходзіў з беднай сялянскай сям'і. Дзякуючы настойлівасці, самаадданаму служэнню выбранай справе, стаў прэзідэнтам Акадэміі навук і вядомым грамадскім дзеячам. У складзе дэлегацыі ад Беларускай ССР у 1945 годзе ён падпісаў Статут ААН. За час навуковай дзейнасці вывёў некалькі гатункаў злакавых культур — пшаніцы, грэчкі, проса. Калі дасягненні вучоных-генетыкаў былі прыніжаны, А. Жэбрак абараняў навукова абгрунтаваны пункт погляду.

Пётр ЖЭБРАК.

БЕНЕФІС БАРЫСА ДОНІНА

Хто з маладзечанцаў не ведае Барыса Доніна, абаяльнага чалавека, артыста Мінскага

абласнога драматычнага тэатра? Як і некаторыя яго сённяшнія калегі, творчы шлях ён пачынаў у народным тэатры, дзе сыграў нямала ролей. Найбольш значная — у спектаклі "Радавыя" А. Дударова.

У лютым Барыс Донін адзначае сваё 60-годдзе. Да гэтай падзеі тэатр спецыяльна падрыхтаваў спектакль "Хочаш вер — хочаш не вер..." Ю. Вуты, у якім галоўную ролю выконвае юбіляр.

Для роднага горада Барыс Ільч — фігура значная і, можна сказаць, знакавая. Яго пазнаюць. З ім вітаюцца. Яму вераць. Да яго прыслухоўваюцца. З яго бяруць прыклад маладыя артысты Мінскага аблдрамтэатра. Прыхільнікі Мельпамены добра памятаюць яго дэсантніка з "Адцурання" А. Дударова, Бацьку з "Чорнай нявесты" Ж. Ануя і "Аўчароў" В. Лапціка, Дамерля з камедыі "Без мяне мяне ажанілі" Ф. Кроца, Шварцбэка з трагіфарса Т. Дорста "Гер Паўль", Ютку Казубоўскага з "Вавілона" А. Дударова, калідорнага з ірзальнай драмы "Пры зачыненых дзвярах" Ж.-П. Сартра, за ўвасабленне ролі якога артыст атрымаў Дыплом на рэспубліканскім тэатральным фестывалі "Маладзечанская Сакавіца". Бліскуча сыграны ім ролі ў "Правінцыяльных анекдотах" А. Вампілава, трагікамедыі "Саламея і яе амараты" С. Кавалёва, у многіх дзіцячых спектаклях.

Віктар ЯГОРЧАНКА.

гандлёвы цэнтр у брэсце

У мікрараёне Усход Брэста працуе гандлёвы цэнтр Брэсцкага панчошнага камбіната. Гэта найбуйнейшы з больш чым дзесяці існуючых па ўсёй Беларусі фірменных магазінаў прадпрыемства. Аздоблены ён у асноўным матэрыяламі, што выпускаюцца ў нашай краіне, а больш чым 350 квадратных метраў гандлёвай плошчы прапануецца прадукцыя толькі беларускіх прадпрыемстваў, пастаўка якой вядзецца напрамую.

Раман КАБЯК, БелТА.

надвор'е

МІНСК. ЛЮТЫ. +10!

Анамальна высокая тэмпература плюс 10 градусаў зафіксавана ў Мінску.

Айчыныя спецыялісты падлічылі, што такая высокая тэмпература паветра ў першую пяцідзёнку лютага адзначана ўпершыню за ўсю гісторыю сінаптычных назіранняў (каля 120 гадоў). У бліжэйшыя некалькі дзён крыху пахаладае, але надвор'е застаецца для лютага ўсё роўна анамальна цёплым.

На ўсіх рэках краіны назіраецца пад'ём узроўню вады з інтэнсіўнасцю 1—20 сантыметраў у суткі. Але гідралагі абнадажваюць, што вельмі вялікіх затораў на рэках Беларусі не чакаецца. Сёння вада ўжо выйшла на пойму на асобных участках Бярэзіны, Прыпяці, Гарыні, Убарці, Нёмана і іншых рэк краіны.

ПРАЦЯГ ТЭМЫ

ГЛАБАЛЬНАЯ СЯРЭДНЯЯ ТЭМПЕРАТУРА У 2001 ГОДЗЕ — САМАЯ ВЫСОКАЯ ЗА МІНУЛЫЯ СОРАК ГАДОЎ

Глабальная сярэдняя тэмпература ў 2001 годзе, наводле інфармацыі Сусветнай мэтэаралагічнай арганізацыі (СМА), была ў цэлым на паўградуса вышэйшая за тэмпературу, якая рэгістравалася на планеце на працягу мінулых сарака гадоў.

Пра гэта паведамілі ў прадстаўніцтве ААН на Беларусі, спасылаючыся на заяву, апублікаваную СМА ў штаб-кватэры ў Жэневе. У дакуменце канстатуецца, што тэмпература ля паверхні Зямлі ў 2001 годзе на 0,42 градуса вышэйшая за сярэдняю тэмпературу за перыяд з 1961 па 1990 год.

Згодна з данымі рэгістрацыі тэмператур, якая вядзецца з 1860 года, самыя спякотныя прынята лічыць 1998 год, а дзесяць самых спякотных гадоў прыйшліся на перыяд, пачынаючы з 1990-га, уключаючы 1999-2000 гады.

На думку экспертаў СМА, такая сітуацыя з'яўляецца часткай тэндэнцыі павышэння глабальных тэмператур, якое мавецца і зараз. Вынікам стала павышэнне тэмпературы паветра за апошнія 100 гадоў больш чым на 0,6 градуса.

Тым не менш, эксперты значаюць, што павышэнне тэмпературы адбывалася пастаянна. Так, пачынаючы з 1976 года, хуткасць глабальнага сярэдняга павышэння тэмпературы павялічылася ў тры разы ў параўнанні з мінулым перыядам.

Падрыхтавала Галіна ВІР.

здарэнні

ХАТНЯЯ МЫТНЯ

Супрацоўнікі Камітэта па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй МУС па Брэсцкай вобласці сумесна з экспертамі-крыміналістамі Маскоўскага РАУС горада над Бугам "вылічылі" і аршытавалі беспрацоўную жанчыну і мужчыну-праграміста.

На кватэры, якую здымала гэтая парочка на вуліцы Кастрычніцкай рэвалюцыі, падчас вобшыску былі знойдзены неверагодныя "скарбы". Цяжка нават уявіць, якім чынам дзяўчыне і яе напарніку ўдалося знайсці імёны ўсіх супрацоўнікаў пагранічнага пункта мытнага афармлення "Варшаўскі мост". А між тым апэратыўнікі адшукалі ў доме спіс асабовага складу ўсяго паста. На высокім прафесійным узроўні выкананы і 59 нумарных асабистых пячатка мытнікаў, 14 штамплаў мытні "Заходні Буг" з рознымі нумарамі і 4 пагранічныя штампкі. Сярод "рэчодкаў" значацца таксама два штампкі мытні Літвы, штамп службы каранціннага кантролю, капіравальна-размнажальная тэхніка, звыш двухсот чыстых бланкаў з пячаткамі і атрыбутамі розных замежных кампаній і фірм. Апэратыўнікі канфіскавалі таксама 8 202 долары ЗША.

НЕЛЕГАЛЫ ПАКІРОВАЛІСЯ Ў ЛІТВУ

У Іўейскім раёне пагранічнікі сумесна з супрацоўнікамі мясцовай паліцыі затрымалі ў лесе чатырох в'етнамцаў, якія спрабавалі нелегальна трапіць у Літву.

Затрыманыя прызналіся, што першапачаткова іх група налічвала 16 чалавек. Пагранічнікі неўзабаве знайшлі ў лесе яшчэ 12 в'етнамцаў, якія таксама мелі намер незаконна перайсці беларуска-літоўскую граніцу. Нядаўна поблізу Гродна было затрымана 18 грамадзян Кітая, яны таксама спрабавалі патаемнымі сцежкамі трапіць у Літву.

Падрыхтавала Галіна ВІР.

Дзяржава і дыяспара

ШЛЯХАМ ХАДАЙНІЦТВА

У мінулым годзе жыхары Даўгаўпілса, выхадцы з Беларусі, звярнуліся да кіраўніцтва этнічнай радзімы з просьбай адмяніць медыцынскія страхоўкі для грамадзян Латвіі, чые свае жыўць у Беларусі, зрабіць яшчэ больш ільготным візавы рэжым перасячэн-

ня латвійска-беларускай мяжы, настойліва весці дыялог з латвійскімі ўладамі аб узамазаліку працоўнага стажу, заробленага за межамі Латвіі да 1991 года. Пад гэтым лістом было сабрана больш 1 000 подпісаў.

У атрыманым намі адказе адзначаны шэраг станоўчых момантаў, напрыклад, што Рэспубліка Беларусь пачынаючы з 1994 года ў аднабаковым парадку ўстанавіла шэраг ільгот для нас, этнічных беларусаў. У той жа час, нягледзячы на неаднаразовыя звароты беларускага боку да Латвіі, пакуль не ўдаецца заключыць пагадненне аб узамазаліку паездках грамадзян, якое прадугледжвае больш ліберальны рэжым уезду-выезду і г. д. У праекце гэтага пагаднення, у прыватнасці, агавораны рад момантаў, які не патрабуецца запрашэнне для атрымання візы грамадзянам як Латвіі, так і Беларусі, выдаецца бясплатная віза тэрмінам на 24 гадзіны ў выпадках наведвання цяжка хворага члена сям'і, удзелу ў пахаванні члена сям'і ці блізкага роднага, калі ёсць афіцыйны дакумент, які пацвярджае гэта; пры наведванні магіл сваіх блізкіх, калі ёсць таму дакументальнае пацвярджэнне (кожнае наведванне да сямі сутак, аднак не менш трох разоў у год). У гэтым пагадненні таксама абумоўлены магчымасці выдачы бясплатнай візы кампетэнтнымі органамі Латвіі і Беларусі, калі ёсць належным чынам аформленыя запрашэнні, удзельнікам некамерцыйных відовішчых мерапрыемстваў, асобам, старэйшым за 60 гадоў і маладзёжым за 16 гадоў.

Мінулай вясной мы звярнуліся з адкрытым лістом да Прэзідэнта Латвіі Вайры Віке-Фрэйберге, сабраўшы пад ім больш за 600 подпісаў.

Акрамя просьбы, каб згаданая пагадненне было падпісана ў бліжэйшы час, узнімаўся яшчэ шэраг праблем. У прыватнасці, пытанне ўключэння ў працоўны стаж перыяду работы на тэрыторыі СССР (у тым ліку ў Рэспубліцы Беларусь) пры налічэнні пенсіі ў Латвійскай Рэспубліцы незалежна ад таго, з'яўляемся мы грамадзянамі ці неграмадзянамі краіны пражывання.

Гэтым летам дэлегацыя латвійскіх беларусаў была прынята кіраўніком Адміністрацыі Прэзідэнта Латвіі Ольгердам Тыпансам. Была арганізавана сустрэча аўтараў ліста ў Міністэрстве замежных спраў Латвіі. З выконваючым абавязкі кіраўніка Консульскага дэпартамента Улдысам Сімсанам сустрапіліся старшыня беларускага таварыства "Прамень" у Рызе Мікола Бурый, старшыня Асацыяцыі беларусаў-прадпрыемальнікаў Латвіі "Беларускі шлях" Валянціна Піску-

нова, рэдактар газеты беларусаў Латвіі "Прамень" Лявон Шакавец і аўтар гэтых радкоў. Пан Сімсанс прадставіў афіцыйны пісьмовы адказ па ўсіх пытаннях, пастаўленых у лісце да Прэзідэнта Латвіі. У размове з панам Сімсансам гэтыя пытанні былі разгледжаны дэталёва. Ён пацвердзіў, што каб зняць праблему медыцынскіх страховак і ўзамазаліку працоўнага стажу, заробленага да 1991 года за межамі Латвіі, трэба падпісаць пагадненні паміж Латвіяй і Беларуссю. (Такія пагадненні ёсць паміж Літвой і Беларуссю). Рашэнне гэтых пытанняў знаходзіцца ў кампетэнцыі Міністэрства дабрабыту Латвіі. Пан Сімсанс абяцаў накіраваць хадайніцтва ў Міністэрства дабрабыту з просьбай станоўча вырашыць гэтыя пытанні і азнаёміць беларускую дэлегацыю з адказам.

Летас у час III з'езда Згуртавання беларусаў свету на сустрэчы ў

Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь я яшчэ раз нагадаў сутнасць гэтай праблемы. Медыцынская страхоўка каштуе 1 долар за двое сутак з чалавека. Калі сям'я едзе ў адпачынак да сваіх родных у Беларусь, а дзеці могуць застацца ў дзядуль і бабуль на большы тэрмін, чым адпачынак бацькоў, то можна падлічыць, якая сума атрымаецца. Тады на сустрэчы ў Саўміне нам было сказана, што рыхтуецца Закон аб суайчынніках, якія жыўць за мяжой. Можна гэты закон дапаможа вырашыць нашы праблемы?

Станіслаў ВАЛОДЗЬКА,
сябар Рады Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына".

АД РЭДАКЦЫІ. Калі нумар быў падрыхтаваны, стала вядома, што ў вырашэнні праблем, узятых беларусамі Латвіі, намеціліся канкрэтныя зрухі.

АФІЦЫЙНА

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 82

Аб правядзенні перагавораў па праекту Дагавора паміж Рэспублікай Беларусь і Латвійскай Рэспублікай аб супрацоўніцтве ў галіне сацыяльнага забеспячэння

1. Адобрыць прыкладзены праект Дагавора паміж Рэспублікай Беларусь і Латвійскай Рэспублікай аб супрацоўніцтве ў галіне сацыяльнага забеспячэння ў якасці асновы для правядзення перагавораў.
2. Упаўнаважыць міністра працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь Мораву Антаніну Пятроўну на правядзенне перагавораў па праекту Дагавора паміж Рэспублікай Беларусь і Латвійскай Рэспублікай аб супрацоўніцтве ў

галіне сацыяльнага забеспячэння. Дазволіць пры неабходнасці ўносіць у ходзе перагавораў у праект названага Дагавора змяненні і дапаўненні, якія не маюць прычыновага характару.

3. Гэты Указ уступае ў сілу з дня яго падпісання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь
А. ЛУКАШЭНКА.

4 лютага 2002 г., г. Мінск.

Каментарый да Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 4 лютага 2002 г. № 82 "Аб правядзенні перагавораў па праекту Дагавора паміж Рэспублікай Беларусь і Латвійскай Рэспублікай аб супрацоўніцтве ў галіне сацыяльнага забеспячэння"

Дадзеным Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь адобраны праект Дагавора паміж Рэспублікай Беларусь і Латвійскай Рэспублікай аб супрацоўніцтве ў галіне сацыяльнага забеспячэння ў якасці асновы для правядзення перагавораў.

На правядзенне перагавораў па праекту гэтага дагавора ўпаўнаважана міністр працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь Моравы А. П.

Заклучэнне названага Дагавора неабходна для ўрэгулявання

пытанняў пенсійнага забеспячэння непрацаздольных грамадзян, працоўнага дзейнасць якіх праходзіла на тэрыторыі адной дзяржавы, а права на пенсійнае забеспячэнне рэалізуецца на тэрыторыі іншай дзяржавы.

Акрамя таго, заключэнне Дагавора даасць магчымасць урэгуляваць пытанні па выплаце ўзносаў на сацыяльнае страхаванне, а таксама парадак прадастаўлення розных дапамог у сувязі з працоўнай міграцыяй насельніцтва.

Захапленні

"Дэбелска" фуражка пасля службы ў арміі стала першым экспанатам незвычайнай калекцыі фуражак Андрэя Саладоўнікава.

Сёння ў падпакоўніка Андрэя Саладоўнікава каля трох дзесяткаў экспанатаў, прычым, не толькі ваеннага ўзору, але і паліцэйскія фуражкі з розных краін Еўропы: Германіі, Польшчы, Італіі, Бельгіі.

дзела арганізацыі прафілактыкі правапарушэнняў непаўналетніх Гомельскага ўпраўлення ўнутраных спраў Андрэй САЛАДОЎНІКАЎ са сваёй калекцыяй.

Сяргей ХАЛАДЗІЛІН, БелТА.

РАЛІ Ў БАРАВОЙ

Выбраўшы момант, калі мароз зноў успомніў пра свае прамыя абавязкі па зацягванні талых лужыц, беларускі клуб аматараў аўтамабіляў "БМВ" правёў саборніцтва на манеўраванні на лёдзе.

Да аматараў "аўта з прапелерам", як з гонарам называюць сябе самі бээмвэшнікі, далучыліся ўладальнікі і іншыя марак: "Мерседэс", "Аўдзі", "Фольксваген", "Форд", "Мазда", "Рэно", "Жыгулі". Усяго на тэрыторыі аўтадрома "Баравая" стартвала прыкладна 50 аўтамабіляў, уносячы яўнае ажыўленне ў павольны рух лыжнікаў і сабакнікаў з суседняга мікрараёна Уручча. Як і меркавалася, больш за ўсё машын з'явілася на экстрэмальнае саборніцтва з клуба-арганізатара.

У гэтым лядовым эксперыменце перамог паўпрывадны "Мерседэс", якім кіраваў Сяргей Гайдук.

дыякур'ер

ВІЗІТЫ

ДЭЛЕГАЦЫЯ СПЕЦЫЯЛЬНАЙ РАБОЧАЙ ГРУПЫ ПА АБСЕ

На імя міністра замежных спраў Беларусі паступіла пашырэнне ў адказ старшыні спецыяльнай рабочай групы ПА АБСЕ па Беларусі Уты Цаф, у якім наведмалася аб яе намеры нанесці чарговы візіт.

У пісьме падкрэслівалася неабходнасць працягу канструктыўнага дыялога групы з кіраўніцтвам краіны, які меў шматбагаты пачатак у ходзе папярэдняга візіту членаў групы ў лістападзе 2001 года.

Візіт адбыўся на пачатку лютага. Ута Цаф правяла сустрэчы з кіраўнікамі абедзвюх палат Нацыянальнага сходу, кіраўніком Адміністрацыі Прэзідэнта Уралам Латыпавым, міністрам замежных спраў Міхаілам Хвастовым, прадстаўнікамі палітычных партый, СМІ і грамадскіх арганізацый.

Міністэрства замежных спраў надае вялікае значэнне згаданаму візіту з прычыны важнасці наладжвання канструктыўнага ўзаемадзеяння з кіраўніцтвам ПА АБСЕ, а таксама выхадзчы з таго разумення, што справаздача дэлегацыі па выніках паездкі ляжа ў аснову рашэння, якое будзе прынята Пастаянным камітэтам ПА АБСЕ ў канцы лютага адносна прызнання паўнамоцтваў Нацыянальнага сходу Беларусі ў Асамблеі.

...І ПАСЛА КАРАЛЕЎСТВА САУДАУСКАЯ АРАВІЯ

Адбыўся візіт у Беларусь Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Каралеўства Саудаўскай Аравіі Мухамеда Хасана Абдэльвалі ў Расійскай Федэрацыі з нагоды ўручэння даверчых грамад.

Пасол Каралеўства Саудаўскай Аравіі быў прыняты Прэзідэнтам Беларусі Аляксандрам Лукашэнкам, адбыліся яго сустрэчы з прэм'ер-міністрам Генадзем Навіцкім, міністрам замежных спраў Міхаілам Хвастовым, міністрам гандлю Аляксандрам Кулічковым і прэзідэнтам Беларускай гандлёва-прамысловай палаты Уладзімірам Бабровым.

На сустрэчах абмеркаваны стан двухбаковага беларуска-саудаўскага адносін і перспектывы іх развіцця. Закрануты пытанні фарміравання дагаворна-прававой базы дзвюх краін, развіцця гандлёва-эканамічнага і навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва з улікам актывізацыі дзелавых і палітычных кантактаў Беларусі і Саудаўскай Аравіі на розных узроўнях.

10 ГОД ДЫПАДНОСІН

ПАМІЖ БЕЛАРУССЮ І ЯПОНІЯЙ

10 гадоў, што мінулі з дня ўсталявання дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Японіяй, былі адзначаны адчувальнай актывізацыяй двухбаковага супрацоўніцтва.

У Мінску і Токіо адкрыты пасольствы дзвюх краін, назіраецца паступовае пашырэнне палітычных і эканамічных беларуска-японскіх кантактаў. Асабліва актыўна развіваецца супрацоўніцтва ў гуманітарнай галіне. Урад Японіі, а таксама недзяржаўныя арганізацыі гэтай краіны аказалі і працягваюць аказваць істотную дапамогу Рэспубліцы Беларусь у справе мінімізацыі наступстваў аварыі на ЧАЭС.

У рамках мерапрыемстваў з нагоды 10-годдзя з дня ўсталявання дыпламатычных адносін запланавана правядзенне ў маі Дзён Японіі ў Рэспубліцы Беларусь.

...БЕЛАРУССЮ І ЧЫЛІ

27 студзеня споўнілася 10 год з моманту ўсталявання дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Рэспублікай Чылі.

З гэтай нагоды міністр замежных спраў Беларусі Міхаіл Хвастой

накіраваў пашанне свайму чылійскаму калегу Марыі Салада Альвеар Валенсуэла, у якім падвёў першыя вынікі двухбаковага супрацоўніцтва і акрэсліў прыярытэты задачы на будучыню.

Міхаіл Хвастой пацвердзіў зацікаўленасць Беларусі ў актывізацыі палітычнага дыялога і пашырэнні двухбаковага ўзаемадзеяння з Чылі.

Кіраўнік беларускага знешне-палітычнага ведамства адзначыў, што супрацоўніцтва, якое існуе ў гандлёва-эканамічнай, навуковай, культурнай і іншых сферах, пакуль што выкарыстоўваецца Беларуссю і Чылі ў невялікім аб'ёме.

У заключнай частцы пашанна выказаецца спадзяванне на працяг двухбаковага дыялога, пачатак якому пакладзены падчас візіту ў Чылі ў 1999 годзе беларускай дэлегацыі высокага ўзроўню.

...БЕЛАРУССЮ І ВЯЛІКАБРЫТАНІЯЙ

У Беларускім таварыстве дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі адбыўся вечар беларуска-брытанскай дружбы, прысвечаны дзесяцігоддзю з дня ўсталявання дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Вялікабрытаніяй.

У ім бралі ўдзел прадстаўнікі Міністэрства замежных спраў, Міністэрства адукацыі і культуры Беларусі, шэрагу іншых органаў дзяржаўнага кіравання, а таксама грамадскіх арганізацый, навуковай і творчай інтэлігенцыі, прадстаўнікі пасольства Вялікабрытаніі.

ПАСЯДЖЭННЕ

МІЖУРАДАВАЙ БЕЛАРУСКА-МАЛДАУСКАЙ КАМІСІІ

У рамках падрыхтоўкі афіцыйнага візіту Прэзідэнта Беларусі ў Малдову, запланаванага на першы квартал 2002 года, адбылося пасяджэнне Беларуска-малдаўскай камісіі па пытаннях гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва.

На пасяджэнні разгледжаны шэраг канкрэтных пытанняў: арганізацыя і ажыццяўленне паставак плода-агародніннай прадукцыі ў Беларусь і бульбы — у Малдову, стварэнне на парытэзнай аснове неабходных умоў для бесперашкоднага прасоўвання тавараў аичынная вытворчасці на рынкі Беларусі і Малдовы, перспектывы арганізацыі паставак беларускай сельскагаспадарчай тэхнікі ў Малдову ў рамках праграмы пераўзбраення аграпрамысловага комплексу гэтай краіны, рэалізацыя праграмы па вытворчасці ў Малдове насення кукурузы для Беларусі, а ў Беларусі — насення бульбы для Малдовы.

МЯЖА

ПЕРАМОВЫ З ЛАТВІЯЙ

У консульскім упраўленні МЗС Беларусі адбыліся перамовы па праекту беларуска-латвійскага міжурадавага пагаднення "Аб спрощаным парадку выдачы віз прыгранічнаму насельніцтву".

Мяркуюцца, што візы будуць выдавацца гэтай катэгорыі грамадзян (прыгранічнаму насельніцтву) на падставе спісаў, у якіх указваецца мэта выезду на тэрыторыю памежнай дзяржавы. Спісы будуць складацца кампетэнтнымі органамі прыгранічных тэрыторый адной дзяржавы і ўзгадняцца з кампетэнтнымі органамі другой дзяржавы, а потым перадавацца ў органы выдачы віз.

Па інфармацыі латвійскага боку, Латвія зыходзіць з таго, што заключанае 21 лютага 1994 года беларуска-латвійскае міжурадавае пагадненне аб спрощаным парадку пропуску прыгранічнага насельніцтва праз мяжу павінна спыніць сваё дзеянне не пазней 1 студзеня 2003 года.

Бакі, акрамя таго, абмяняліся думкамі аб магчымасці выдачы бясплатных віз удзельнікам мерапрыемстваў, якія праводзяцца ў рамках еўрарэгіёна "Азэрны край".

Прэс-служба МЗС.

гасцеўня

Для Валерыя Арланавай, актрысы Мінскага тэатра кінаакцёра, фільм беларускага кінарэжысёра Аляксандра Яфрэмава «Павадыр», дзе яна сыграла сваю першую галоўную ролю, стаў сапраўднай удачай. У жніўні мінулага года ва ўкраінскім горадзе Бярдзянску адбыўся міжнародны кінафестываль «Брыганціна». Прадстаўнічае журы, у склад якога ўваходзілі такія вядомыя артысты, як Анатоля Кузняцоў, Святлана Святлічная, Віктар Сцяпанавіч, адзначыла Валерыю прызам «За лепшую жаночую ролю». А да гэтай падзеі на некалькіх кінафестывалях «Лістанад», у рамках якога праводзіліся і тэатральныя конкурсы, ёй двойчы ўручаліся «Прыз сімпатый глядачоў» і прыз журы. Так што талент, абаяльнасць, шчырасць і прыгажосць актрысы заўважылі і адзначылі і прафесіяналы, і аматары кіно.

Сустрэліся з Валерыяй у сціплай артыстычнай грымёрнай Тэатра кінаакцёра напярэдадні вячэрняга спектакля. Вельмі прыгожая жанчына ўражвала перш за ўсё незвычайнай адухоўленасцю, вытанчанасцю. Падумалася: яна магла б аспрэчваць званне «міс Беларусі» або і «міс свету».

Валерыя АРЛАНОВА: «ПРЫЗНАЮСЯ, У ДЗЯЦІНСТВЕ Я ЛІЧЫЛА СЯБЕ НЕПРЫГОЖАЙ...»

— Валерыя, не палічыце за ліслівасць, але мне здаецца, дзе-небудзь у Галіўудзе вашу знешнасць выкарысталі б на ўсе сто працэнтаў: не было б адбою ад прапаноў.

— Дзякуй за камплімент. Ведаецца, чаму здзіўляюся: я ў дзяцінстве вельмі пакутавала ад розных комплексаў. Лічыла сябе такой непрыгожай, што момантамі нават не хацела выходзіць з дому. І калі мне зараз гавораць пра прыгажосць, то думаю: «Як цікава!» У мяне ўвесь час была заніжаная самаацэнка, адчуванне, што я горшая за ўсіх.

— Магчыма, вы залішне захапляліся раманамі і адарваліся ад рэальнага жыцця?

— Я «кніжнай» дзяўчынкай не была. Але розных фантазій заўсёды хапала. Калі глядзела кінафільмы, не магла аддзяліць рэальнасць ад сваіх фантазій: мне здавалася, што я там, дзе адбываецца дзеянне. Ужо тады ўзнікаў нейкі механізм паглыблення ў ролю. Памытаю, калі ў школе расказвала сяброўкам пра які-небудзь фільм, ім вельмі хацелася яго паглядзець. Але пасля прагляду скардзіліся, што нічога асаблівага там не знайшлі. Проста мне ўдавалася цікава расказаць пра тое, што я бачыла.

— Вы з дзяцінства марылі стаць артысткай?

— Калі была маленькай, спявала, танцавала, чытала са сцэны без усялякай сарамлівасці. Наведвала шмат розных гурткоў: цыркавы, танцавальны, драматычны. Вучылася ў музычнай школе па класу фартэпіяна.

Сказаць, што была канкрэтная мара стаць артысткай, не магу, хутчэй, нейкае несвядомае імкненне. Дарэчы, бацькі былі супраць таго, каб я паступала ў тэатральную ВНУ. Я родам з невялікага гарадка Маладзечна, і бацькі лічылі, што іх дачка-выдатніца павінна вучыцца ў «салідным» інстытуце. Таму вырашылі, што мне трэба паступаць у педагагічны інстытут імя Максіма Танка. Экзамен я спецыяльна «заваліла», а на наступны год паступала ўжо ў тэатральны. Да апошняга тура дайшла, і... мяне не ўзялі. Паступіла толькі на другі год.

— Цікава было вучыцца?

— Ужо з першага курса мяне запрасілі здымацца беларускі рэжысёр, зараз ужо нябожчык, Валерый Басаў у стужцы «Крыж на зямлі, поўня ў небе», потым Віталій Шувагін — у фільме «Метаноя». Гэта былі не самыя галоўныя ролі, але даволі значныя. Я здымалася разам з выдатнымі актэрамі: Стэфанія Станютай, Сямёнам Марозавым, Аляксандрам Збруевым, Міхаілам Мамалевым, Марынай Магілёўскай (цяпер зоркай Расійскага тэлебачання).

— Ад якіх ролей вы атрымліваеце задавальненне?

— Ад усіх, якія іграю ў тэатры, бо тут адказваю сама за сябе.

— На адной з сустрэч з гляда-

чамі вы сказалі вельмі цёплыя словы пра калектыў Тэатра кінаакцёра і яго галоўнага рэжысёра Аляксандра Яфрэмава...

— Я працавала ў многіх мінскіх тэатрах і не магла знайсці сябе. Быў момант, што восем месяцаў нават зусім не працавала і была на мяккі адчаю. Потым мяне запрасілі сюды на галоўную ролю Негінай у «Талентах і паклонніках» Астроўскага. І па сённяшні дзень іграю яе.

— Ці можна казаць, што гэты тэатр — менавіта тое, да чаго вы імкнуліся?

— Ні да чаго ў жыцці не хачу прывязвацца. У мяне існуе пачуццё часовасці, і я не магу яго пераадолець. Можна гэта нармальна з'ява... Але ў мяне такое адчуванне, быццам я ўсюды і ў той жа час — нідзе. Нават не ведаю, як гэта растлумачыць.

— Магчыма, гэта азначае, што лёс павядзе вас яшчэ куды-небудзь?

— Мне ў Тэатры кінаакцёра падабаецца, тут шмат зроблена. У мяне галоўныя ролі ў многіх спектаклях: Негінай у «Талентах і паклонніках» Астроўскага, Канчыты ў спектаклі «Апошняя жанчына сеньора Хуана», Машы ў «Шчаўкунчыку», Кацярыны ў «Полі бітвы» і іншыя. Зараз рыхтуем прэм'ерны спектакль «Пігмаліён» Б. Шоў, дзе мне даручана роля Элізы Дулітл.

— Чытачы нашай газеты з Сібіры напісалі, што глядзелі фільм «Павадыр» і іх расчулілі і карціна, і актэры...

— У кіно ні адна мая роля мяне не задавальняе. Здаецца, усё зроблена не так. Тым не менш, памятаю сустрэчу ў расійскім горадзе Тамбове, дзе прадстаўлялі гэты беларускі фільм. Прыём быў ашаламляльна: актэраў літаральна выцягвалі з натоўпу, каб атрымаць аўтографы. Я там не магла стрымаць слёз удзячнасці. Адна жанчына ўсё дапытвалася, дзе можна купіць касету з фільмам, і сказала фразу, якую буду помніць усё жыццё: «Хачу, каб ваша кінакарціна была са мною да той пары, пакуль я жывая». Канешне, фільм можна бясконца крытыкаваць, але ён прасякнуты добрыняй, а людзі так яе прагнуць.

— Цяжка было працаваць над роллю жанчыны, якая страціла зрок?

— Мяне папярэдвалі: не бярыся за ролю сляпой, гэта вельмі складана. Я паглядзела некалькі фільмаў з падобнымі персанажамі і вырашыла: іграць у стандартным варыянце — дзе сляпы шарыць перад сабой рукамі — не буду. Паспрабавала ўявіць, што можа адчуваць чалавек у такім становішчы. Аднойчы дома выключыла святло і на момант перапужалася, нават страціла арыентацыю: не адразу змагла знайсці выключальнік. Канешне, чалавек павінен быць вельмі моцным, каб згубіўшы зрок, мець сілы жыць. Ролю менавіта такой, моцнай духам маладой жанчыны я і выконвала.

— Сёння, думаю, многія рэжысёры зацікавіліся вамі...

— Апошнім часам ад некаторых прапаноў нават прыходзіцца адмаўляцца: то ролі не падабаюцца, то прапаноўваюць вельмі «смешную» плату за работу. Да таго ж я сутыкнулася яшчэ з адной праблемай: у мяне вобраз такой... рэтра-дзяўчыны. І калі ў дзяцінстве я перажывала, што недастаткова прыгожая, то сёння мяне не бяруць здымацца ў некаторых фільмах з-за таго, што я, маўляў, занадта яркая, а патрабуецца больш прости твар.

Адно магу сказаць: мне пашчасціла, што атрымліваю ролі, якія не нясуць адмоўнай энергетыкі.

— Валерыя, а усё ж такі ці згадзіліся б вы выканаць адмоўную ролю хача б для таго, каб пераканацца, што і гэта вам пад сілу?

— У тэатры мне даводзіцца іграць ролі, якія не заўсёды адпавядаюць майму «я». Дарэчы, ёсць пэўная заканамернасць: выпіхова-акцёр добра не сыграе ролю п'яніцы, жанчына лёгкіх паводзін не сыграе ролю распусціцы: чалавек будзе баяцца выявіць свае ўласныя адмоўныя рысы. Мне ж, напрыклад, вельмі лёгка іграць Канчыту — непрыгожую вясковую дзяўчыну. Для мяне не вельмі цікава выконваць ролі прыгажунь: шмат часу патрабуе знешнасць, а перад выходам на сцэну хацелася б больш заняцца сваім унутраным станам.

— Ці цяжка выходзіць з ролі?

— Каб выжыць, захаваць здароўе і псіхіку, пасля спектакля адразу «скідваю груз». Да жыцця на сцэне трэба адносіцца як да прафесіі.

— Калі вы працуеце над роллю, вам трэба, каб рэжысёр тлумачыў канцэпцыю ролі ці вам лепш самастойна ўнікнуць у сутнасць вашых герояў?

— І тое, і другое. У кожным выпадку па-свойму.

— Ці даводзіцца спрачацца з рэжысёрамі?

— Спрачаюся, плачу, перажываю, нават пакідаю тэатр. Работа над роллю — вельмі балючы працэс. Бывае, да апошняга дня не ведаеш, што атрымаецца, а потым выходзіш на сцэну, і з'яўляецца тое, чаго нават сама не чакала...

— Актёрскі і жаночы лёс сумяшчальныя?

— Лічу, сям'я — галоўнае. Я да гэтага імкнуся. Жанчына ў стане сумяшчаць і сям'ю, і мастацтва. Хаця, канешне, ёсць некаторыя складаныя моманты ў жыцці артысткі. Уяўляецца, у тэатры ты каралева, а ідзеш дадому, і... наступнае такі момант, што нават не перадаць.

— Валерыя, дзякуй за шчырую размову, няхай вам спрыяе ўдача ва ўсім.

Гутарыла Таццяна КУВАРЫНА.

На здымку актрыса Валерыя АРЛАНОВА.

Фота Сяргея ДЗЕНІСЕНКІ.

прэзентацыя

«АЛЬФА І АМЕГА» АНДРЭЯ СКАРЫНкіНА

Пабачыла свет чарговая кніга вершаў Андрэя Скарынкіна «Альфа і амега», якая выйшла ў Расіі. Паэт піша на рускай мове, таму не дзіўна, што збор яго выбраных твораў — кніга вельмі значная па аб'ёму — надрукаваны ў суседняй краіне. Паэт мінуў 39-гадовы рубж. І тое, што творы Скарынкіна выйшлі ў выдавецтве «Акадэмія» Расійскай акадэміі навук, сведчыць аб прызнанні рускамоўнага аўтара з Беларусі ў Маскве.

На сустрэчу з журналістамі Андрэй Уладзіміравіч прыйшоў са сваімі сябрамі — артыстамі Сяргеем Краўцом і Алегам Сямёнавым.

Першым узяў слова, зразумела, віноўнік урачыстасці, адразу заўважыўшы, што напярэдадні сустрэчы з прадстаўнікамі сродкаў масавай інфармацыі хваляваўся.

Далей Андрэй цытаваў Цютчава, Бадлера, чытаў многа ўласных вершаў. Не мог, вядома, спадар Скарынкіна не паразважаць і наконт прызначэння пэты ў Швецыю. На яго думку, прызначэнне творцы — адточваць радок, надаваць яму з кожным разам усё больш мілагучнасці. Таму паэт цалкам згодны з класікам рускай літаратуры Аляксандрам Пушкіным, які лічыў найвышэйшай годнасцю любога творцы працавітасць. Верш можна выношаваць дзень, тыдзень, месяц, але запісваецца ён імгненна, на адным уздыху. Неразумна вершы выседж-

ваць: творчасць існуе сама па сабе.

Потым выступіў Сяргей Кравец. Для прысутных было нечаканым даведацца, што вядомы беларускі жартунык мае музычную адукацыю, больш таго, — піша музыку. Адна з фантазій актэра прыйшлася даспадобы Уладзіміру Скарынкіну. Так і нарадзілася песня «Святарусія», выконвае якую артыст Маладзёжнага тэатра эстрады Алег Сямёнаў.

Потым Андрэй Скарынкіна адказаў на пытанні журналістаў. Нягледзячы на пэўную сімвалічнасць кнігі «Альфа і амега» — па Бібліі, Пачатак і Канец — паэт не лічыць яе сваім апошнім дасягненнем. Проста на мяккі дзесяцігоддзю наступе час паставіць прамежковую кропку... Невыпадковы, па словах А. Скарынкіна, і выбар колеру кнігі — чырвоны: ён азначае ачышчэнне.

Алесь ЛІПЕНЬ

уражанні

НОЎ-ХАЎ ДЛЯ ЧЫТАЧОЎ

Днямі я зайшоў у «Кнігарню пісьменніка». Там, як звычайна, былі як класічныя творы, так і шмат новых. Але здзівіла мяне іншае: сярод тэматycznych палічак з'явілася новая, незвычайная.

Пазначана яна — «Кнігі з аўтографамі».

На палічцы былі кнігі такіх аўтараў, як Адам Глобус, Янка Брыль, Леанід Пранчак, Васіль Макарэвіч, Уладзімір Арлоў. Прычым, на здзіўленне, кожная

падпісана па-свойму. Аказваецца, «Кнігарня» запрашае пісьменнікаў, каб тыя адмыслова падпісалі свае творы. З-за вялікага кошту некаторых выданняў людзі часам вагаюцца: ці набываць? Кнігі ж з аўтографамі бяруць вельмі ахвотна, таму гэтую палічку прыходзіцца аднаўляць педзь не кожны дзень.

А калі-нікалі «Кнігарня» падзіць сустрэчы з самімі пісьменнікамі, дзе кожны з чытачоў можа атрымаць асабіста яму адрасаваны аўтограф любімага аўтара.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА

радавод

ЛАЎРЭАТЫ З ГЛЫБІНКІ

Раскрыць і развіць юныя таленты стараюцца сельскія настаўнікі Хідрынскай сярэдняй школы Кобрынскага раёна.

Нягледзячы на адсутнасць музычнай спецыялізацыі, яе вучні атрымліваюць дыпломы лаўрэатаў

на многіх конкурсах. А ўвесь скарэт у тым, што займаюцца яны ў гуртку эстрадна-сольных спеваў у былого выпускніка Гродзенскага вучылішча мастацтваў Генадзія Лясковіча.

НА ЗДЫМКУ: Генадзь ЛЯСКОВІЧ з дыпламантам раённага конкурсу друкласнікам Максімам ДЗМІТРУКОМ.

Раман КАБЯК, БелТА

КОЛАСАЎСКІЯ МЯСЦІНЫ: МІКАЛАЕЎШЧЫНА

АД РОДНАЕ ЗЯМЛІ, АД ГОМАНУ БАРОЎ...

— Пачатак на 1-й стар. —

Пачыналіся падарожжы з чыгуначнай станцыі Стоўбцы, сюды сталічны электрацягнік давозіць за няпоўныя дзве гадзіны. Чакаць аўтобуса ў бок Мікалаеўшчыны няма сэнсу: больш часу згубіш. А так, глядзіш, ужо апошнія стаўбцоўскія дамы за спіной засталіся, а неўзабаве перад табой Акінчыцы — былы хутар, ці, як капісьці казалі, засценак. Менавіта тут у лістападзе 1882 года нарадзіўся Канстанцін Міцкевіч, якому лёсам было наканавана стаць беларускім песняром, народным паэтам Якубам Коласам. Акінчыцы даўно ўжо не хутар. Невялічкую коласаўскую сядзібу, адноўленую ў шасцідзясятых гады, акружаюць моцныя драмы сямлі. Амаль ніколі не пус-

туе плячоўка каля дома паэта: аўтобусы, машыны прывозяць сюды турыстаў з розных гарадоў і краін. Усіх уражвае сціпласць пакояў, дзе жылі бацькі Коласа.

Ад Акінчыц збочваю на палявую дарогу, якая заводзіць у густы, трохі змрочны лес. Тут добра крочыць па мяккім насціле ігіцы: цябе не чуваць, а ты ўспрымаеш усе патаемныя гукі пяснога жыцця і згадваеш коласаўскае:

*Стары, высокі лес цяністы,
Тут верх асіны*

*Кругалісты
Сплятайся з хвоямі, дубамі,
А елкі хмурымі крыжамі
Высока ў небе выдзялялісь,
Таёмна*

з хвоямі шапталісь.

Паступова лес святлее, рас-

ступаецца, і позірку адкрываецца невялічкая сядзіба: драўляны дамок і гаспадарчыя пабудовы ў атачэнні магутных дубоў і ліп. Гэта — Альбуць. Тут правёў юнацкія гады будучы паэт і гэтым куточку прысвяціў радкі, якія ведае сёння кожны беларус:

*Мой родны кут,
як ты мне мілы!
Забывць цябе не маю сілы.*

Глядзіш навокал і адчуваеш душэўнае сугучча са словамі паэта. Адразу за хатай — прынеманскія лугі, што цягнуцца ўздоўж ракі. Самой яе не відаць, і толькі звілістая стужка вярбовых куп па берагах выдае рэчышча. Ад брамы сядзібы сцежка вядзе да мастка праз ручай, жыццё якому дае тая самая "травой заросшая кры-

нічка". Адсюль пачынаецца дарога, што ідзе ўздоўж Нёмана на Смольню. Заўсёды захапляўся яе прыгажосцю, маляўнічасцю, да якой далучыліся памастацку зробленыя драўляныя скульптуры па матывах твораў Якуба Коласа. Гэта работы майстроў-разьбіроў з розных куткоў Беларусі, якія збіраюцца на Мікалаеўшчыне на творчыя пленэры. На вялікі жаль, непазнавальна змяніліся гэтыя цудоўныя краявіды пасля страшэннага ўрагану, які прайшоў тут. Неверагоднай сілы вецер літаральна вынішчыў лес уздоўж дарогі. Гэта было жахлівае відовішча: сярод зламаных, вырваных з зямлі дрэў сумна стаялі драўляныя постаці... Зараз пасаджаны новы лес, але пройдуць дзесяцігоддзі, пакуль адноўцца былая прыгажосць.

Дзякуй Богу, лёс змяняўся над яшчэ адным непаўторным па прыгажосці месцам — урочышчам "Бервянец". Тут Нёман, падшоўшы да лесу, робіць круты выгіб вакол паляны з шыкоўнымі дубамі-волатамі. Рака, вядомая сваім шалёным норавам, так і не змагла выпрастаць сабе дарогу. Менавіта тут, сярод дубоў, адбываюцца Коласаўскія паэтычныя святы, якія збіраюць шматлікіх гасцей: пісьменнікаў, паэтаў, аматараў коласаўскай паэзіі.

Яшчэ некалькі хвілін хады, і сярод маладога сасонніка — Смольня — філіял музея Якуба Коласа, у экспазіцыі якога матэрыялы пра Мікалаеўшчыну і жыццё паэта. Тут я неаднаразова сустракаў Іосіфа Міхайлавіча — брата паэта. Ужо пражыўшы не адзін дзесятак гадоў, "Юзік-шалаяніца" не згубіў сваёй не-

паседлівасці і гумару. Ён з задавальненнем чытаў урыўкі з паэмы "Новая зямля", асабліва тыя радкі, дзе згадваўся ён сам.

А вось і апошні пункт сённяшняга падарожжа — вёска Мікалаеўшчына. Гэта тут у 1906 годзе па ініцыятыве Якуба Коласа быў скліканы нелегальны настаўніцкі з'езд, удзельнікаў якога строга пакаралі. Сюды паэт неаднаразова прывязджаў і ў наступныя гады. Шануюць тут памяць земляка. Недалёка ад школы, якая носіць імя Якуба Коласа, стаіць помнік паэту, а мясцовы калгас мае назву "Радзіма Якуба Коласа".

За ваколіцай, з высокага берага Нёмана, адкрываюцца неабсяжныя прасторы. Яны завораваюць сваёй загадкавасцю, і узнікаюць пачуцці, якія адчуваў коласаўскі Сымонка:

*Што ёсць там, за тым,
унь, гаём,
Дзе зляглі нябёс вянцы?
Новы край і край за краем
І край ва ўсе канцы!*

Кожны з нас, закаханых у сваю Беларусь, можа працягнуць падарожжа, каб адчуць сябе часцінкай гэтай зямлі.

НА ЗДЫМКАХ: у Мікалаеўскай школе імя Якуба Коласа; дарога на Альбуць; родны кут паэта (на 1-й стар.); "цягла тут з лесу невялічка, травой заросшая крынічка..."; куток экспазіцыі музея ў Смольні; калыска паэта — Акінчыцы; драўляныя скульптуры ўздоўж "Дарогі Коласа".

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

ГІСТОРЫКА-ПУБЛІЦЫСТЫЧНАЕ ЭСЭ

Аляксандр АЛПЕЕЎ

Забяспечаны штогадовы паўнацэнны набор студэнтаў, падбараны і правільна расстаўлены кадры, створана і ўмацавана матэрыяльна-тэхнічная база. У прыватнасці, камп'ютэрызаваны вучэбны працэс, аўдыторыі аснашчаны аўдыё- і відэатэхнікай. На ўсіх факультэтах маюцца камп'ютэрныя класы. Камп'ютэрам і іншай тэхнікай аснашчаны дэканаты і кафедры, створана фінансава-эканамічная структура ВНУ. У бібліятэцы інстытута налічваецца каля 35 тысяч новых выданняў. Прэваліруе юрыдычная і эканамічная літаратура, таму што большасць студэнтаў займаюцца па спецыяльнасці правазнаўства і эканоміка. Чытачамі бібліятэкі з'яўляюцца не толькі нашы студэнты, але і іншыя ВНУ Мінска.

Нашы выпускнікі атрымліваюць дыпламы міжнароднага стандарту, сапраўдныя ў дзесятках краін свету. У 2000 годзе адкрыта аспірантура, мы сталі рыхтаваць бакалаўраў, магістраў і дактароў навук, што дазваляе павысіць прафесійны ўзровень выкладчыкаў і якасць адукацыі.

Далёка за межамі Беларусі працяг. Пачатак у №№ 2—6.

домыя імёны нашых студэнтаў-спартсменаў. Усіх іх цяжка пералічыць. Ганарымся, што ў нас вучацца 15 заслужаных майстроў спорту і кандыдатаў у майстры. Нацыянальны зборны па асобных відах спорту ў большасці ўкамплектаваны студэнтамі Гуманітарна-эканамічнага інстытута. Яны заваёвалі самыя высокія спартыўныя вяршыні: з'яўляюцца прызёрамі Алімпійскіх гульняў, чэмпіёнамі свету і Еўропы, пераможцамі этапаў Кубка свету, чэмпіёнамі Беларусі. 30 студэнтаў інстытута ўдзельнічалі ў Алімпійскіх гульнях 2000 года ў Аўстраліі.

Усявышні ў свой час навіў мяне на думку і дапамог у такой карыснай справе, як адкрыццё інстытута, у якім духоўнасць, выхаванне моладзі па хрысціянскіх канонах стала правілам з першага дня яго існавання. Што можа быць больш высакародна, як вучыць моладзь, даваць ёй пуцёўку ў жыццё, забяспечваючы тым самым і будучыню дзяржавы, дапамагаць рэалізоўваць запісанае ў асноўным законе краіны — права на адукацыю. Я, як магу, раблю сваю справу, і няхай нашадкі ацэняць яе... Сумленне мае чыстае... Я люблю ісціну, якая, як вядома, далёка не заўсёды пячыць на паверхні. Няхай кожны нясе

свой крыж, прадпісанае Усявышнім і дзеліцца з людзьмі вынікамі сваёй працы, талентам і здольнасцямі.

ПРЫЗНАЧЭННЕ ЧАЛАВЕКА — БЫЦЬ ЧАЛАВЕКАМ

Сёння многа гавораць пра неабходнасць гуманітарызцыі і гуманізацыі грамадства. Пільная ўвага да гэтай праблемы інтэлектуалаў не толькі нашай краіны, але і ўсяго свету сведчыць аб актыўнай грамадскай

патрабе фарміравання асобы новага тыпу.

Ад паспяховага рашэння гэтай праблемы (яе па праву можна разглядаць у якасці глабальнай) залежыць лёс чалавецтва, у тым ліку біялагічнае выжыванне будучых пакаленняў.

Хачу ўспомніць адзін, можа быць, нязначны эпізод з дзяцінства, які захаваўся ў памяці. У нашым вясковым клубе я глядзеў фільм. На экране разгорваліся не такія ўжо страшныя і трагічныя па сённяшніх мерках

...І НЕ БЫЛО ЗАУТРА

падзеі, якія я ўспрымаў як сапраўдную трагедыю. Прыгожая, грацыёзная казуля ўцякае ад ваўка. Воўк даганяе і забівае яе. Вось і ўся немудрагелістая сцена, пазбаўленая нейкіх там псіхалагічных нюансаў. Я сядзеў у зале і плакаў, так мяне ўразіла смерць безбароннай жывёлы. Памятаю, здзіўляўся і не мог зразумець, чаму астатнія людзі маўкліва і раўнадушна глядзяць на экран. Сёння, назіраючы за эмацыянальнай рэакцыяй людзей (асабліва маладых, дзяцей)

на сцэны абвостранай жорсткасці і насілля, якія пастаянна дэманструюцца на тэлеэкране, я бачу ў іх вачах не слёзы спачування, не хваляванне, не спагадлівыя перажыванні, а цікавасць да падзей, якія адбываюцца, нават задавальненне ад сузірвання крыві, пакут. Божа, думаю я, няўжо духоўны, маральны імунітэт на мяжы поўнага знікнення? Ці яшчэ ёсць магчымасць і час для выяўлення эфектыўных "лекаў" ратавання жыва-творных асноў чалавечага духу?

зваротная сувязь

“АЛЬТАНКА” У ВІЛЬНІ

На зімовых канікулах Вільню наведзілі юныя артысты з Беларускага Залесе — тэатр-студыі “Альтанка”.

Першае прадстаўленне адбылося ў нацыянальным парку ў Троках, у будынку графа Ю. Тышкевіча.

У наядзёлю гасці выступілі ў Вільні ў касцёле Святога Барталамея, а апошняе выступленне прайшло ў Беларускай школе імя Ф. Скарыны.

У нацыянальнай галерэі вучні беспспамылкова запісалі партрэт М. Агінскага работы К. Фабра.

Артыстаў было дзесяць, самай старэйшай — чатырнаццаці гадоў. Вучні прыехалі не толькі паказаць сваё мастацтва, а і спалучыць прыемнае з карысным.

Прыезд “Альтанкі” ў Літву — падзея. Пачатак творчаму супрацоўніцтву пакладзены. У школе імя Ф. Скарыны ёсць ялечны тэатр, у яго рэпертуры таксама “Цар Ірад” (кіраўнік Ала Шынкевіч).

У залескіх артыстаў наперадзе добрая творчая перспектыва, яны выдатна сябе зарэкамендавалі, аб іх прыездзе ў Вільню станюць аддзюналь праса (“Віленскі кур’ер”).

Левкадзія МІЛАШ, настаўніца. Вільня.

снеўнік

Я ТВАЯ КУПАЛІНКА...

Слова С. ВАЛОДЗЬКІ Музыка Г. ГАЛІЦКАГА Я твая Купалінка, А ты мой Купаліш. Мы касцёр наханяня Год катары палім.

весткі з суполак

ХРОНІКА БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЦЯ ў АўСТРАЛІІ

Як заўсёды, канец года ў нас вельмі багаты на розныя свята, а калі падыходзіць Каляды, усе ідуць у трох-чатырохдзённым адпачынку.

Напрыклад, на пачатку лістапада ёсць вельмі папулярнае аўстралійскае свята “Мельбурн кап”.

А другой гадыне з усіх куткоў з’ехаліся беларусы. Размясціліся, сталі частавацца ды абмянявалі навінамі.

Раз’язджаючыся, усе былі вельмі задаволены. У наступную наядзёлю наша грамада Мельбурна святкавала дзень свайго царкоўнага прыходу.

Пасля святой літургі айцец А. Кулакоўскі адслужыў малебен, падзякаваўшы Богу за ласку яго, што даў нам магчымасць на чужой зямлі мець сваю родную БАПЦаркву.

Другога снежня грамада супольна з парафіяй Святых Віленскіх Мучанікаў БАПЦарквы і Беларускай цэнтральнай

камітэтам адзначалі 81-я ўгодкі Слуцкага паўстання. Служылася паніхда ў гонар тых, хто тады загінуў, а таксама ўсіх вядомых і невядомых, хто аддаў сваё жыццё, каб жыла Беларусь.

Айцец Аляксандр сказаў адпаведнае слова, людзі сталі і вышэралі слезы. Айцец Аляксандр запрасіў усіх у прычаркоўную залу на свецкую частку.

А другой гадыне з усіх куткоў з’ехаліся беларусы. Размясціліся, сталі частавацца ды абмянявалі навінамі.

Раз’язджаючыся, усе былі вельмі задаволены. У наступную наядзёлю наша грамада Мельбурна святкавала дзень свайго царкоўнага прыходу.

Пасля святой літургі айцец А. Кулакоўскі адслужыў малебен, падзякаваўшы Богу за ласку яго, што даў нам магчымасць на чужой зямлі мець сваю родную БАПЦаркву.

Другога снежня грамада супольна з парафіяй Святых Віленскіх Мучанікаў БАПЦарквы і Беларускай цэнтральнай

падзея

Генадзь Васільевіч, які і калі з’явілася ў вас думка заняцца пошукамі імя аўтара паэмы “Тарас на Парнасе”?

— Вельмі даўно, у сярэдзіне 60-х гадоў мінулага стагоддзя. Я тады жыў і працаваў у Вільнюсе.

І вось аднойчы мне пазваніў Максім Лужанін, які меў матэрыялы з замежных публікацый, адкуль вынікала, што аўтарам твора можа быць Канстанцін Вераніцын.

— Як і ўсе даследчыкі, пачынаў з азнаёмлення з літаратурай, якая мяне пераканала ў існаванні некалькіх пунктаў гледжання на аўтарства паэмы.

У 1971 годзе выйшла мая кніжка “Загадка Беларускай “Энеіды”, якая складалася з дзвюх частак: аўтарства “Энеіды” і аўтарства “Тараса”. У другім раздзеле выдана з дапамогай архіўных матэрыялаў я, можна сказаць, упершыню шырока паказаў постаць Арцёма Вярыгі-Дарэўскага.

У 1978 годзе выпусціў кніжку “Пошукі імя”, дзе разглядаў розныя версіі розных часоў. Скажам, Максім Гарэцкі прапаноўваў лічыць аўтарам геніяльнага твора Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча.

Такіх людзей няшмат, якія да самахварнасці паглыблены ў гісторыю. Пасля заканчэння Маскоўскага гісторыка-архіўнага інстытута гэты чалавек літаральна пералапіў архівы Літвы.

А датам Генадзь Васільевіч, чым можна патлумачыць, што спатрабілася столькі часу, каб усе канчаткова пераканаліся ў версіі, прапанаванай вамі ў 70-я гады XX стагоддзя?

— У падобных пытаннях вельмі важнае значэнне мае так званая звычка, традыцыя: мы прывыклі лічыць, што “Тарас, як і “Энеіда”, паэмы ананімныя.

— Калі я правільна падлічыў, Вераніцын ствароўчы паэму, меў усяго 21 год ад нараджэння! — Так. Вам падаецца, што гэта малавата? — Безумоўна!

— Па ўсім відаць, Канстанцін Васільевіч быў чалавекам нешэрадным. Ягоныя маладыя гады падчас напісання твора — проста прымета генія.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

Неабходна некалькі слоў сказаць пра першыя згадкі, звязаныя з “Тарасам” у замежных друку. Першапраходцам тут быў Антон Адамовіч, эмігранцкі гісторык, літаратуразнаўца, публіцыст. Ён некалі вучыўся ў прафесара Пятру-

вердзілася версія даследчыка наконт аўтара геніяльнай беларускай паэмы “Тарас на Парнасе”, прапанаваная ім яшчэ ў 70-х гадах XX стагоддзя.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

новіча, Купалы, Коласа. Толькі ва ўмовах свайго часу яму не ўдалося разгарнуць талент: такога масавага беларускага нацыянальнага руху, які меў месца ў мінулыя стагоддзі, у XIX не было.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

— Думаю, такі чалавек, ствараючы паэмы на роднай мове, мог што-колічы напісаць і па-руску. Усё той жа Багдановіч у свой час казаў, што аўтар “Тараса на Парнасе” здзіўляе сваёй літаратурнасцю.

ТАРАС НА ПАРНАСЕ

Ці знаў хто з вас, браткі, Тараса. Што павяскоўчыкам служыў! На Пуцывішчы, у Панаса.

Крамзель з другога! — не пекіць! Гляджу — аж вась з-за элі валіць! Які ёсць хароміна-мядзведзі!

Сканюў — не трапіў, паслізнуўся і ў яму старчаком лячы! Ляцёў, ляцёў — як разануўся.

Авохці мне! Як там прыгожа! Як быццам хто намалываў!

Авохці мне! Як там прыгожа! Як быццам хто намалываў! Чырвоныя крані, як і рожка.

Памысліў я тады нямнога: што за шайтан Парнас такі! Пусціўся проста той дарогай.

Канстанцін ВЕРАНЫЦЫН

Мяне ж самога прапусціце і не дзірыцеце за палу! А не, дык, дядушы, ў гэцеце Я вас аблаю на ўвесь свет.

Во нешта разам зашумелі, Народ раздзіраў на кавцы, І, як бы птушкі, праявілі Чатыры добрых малаці.

Узлез, Гляджу — будынак новы Стаіць, зазвычай панісі двор. Кругом абнесены ты яловы.

Тарасу ліка што здаецца — Ну, як бы ў ранцеце сядзіць: Хто ліпкі крыжы, хто смяецца.

Авохці мне! Як там прыгожа! Як быццам хто намалываў! Чырвоныя крані, як і рожка.

Усе з сабой цягоўца кніжкі, Аж з іных пот ручком пласцішчы. Другі друціць выскокаць кніжкі.

І стравы пачынае з печы Геба Насціц да столу пачала.

Наперш дала яна калусту, Тады са скарванкай кулеш. Тады малаці крупаю густу.

Але багі такі усталі, Як усё паелі, папілі. Во — разам у дуду заігралі.

Узлез, Гляджу — будынак новы Стаіць, зазвычай панісі двор. Кругом абнесены ты яловы.

Канстанцін ВЕРАНЫЦЫН

Авохці мне! Як там прыгожа! Як быццам хто намалываў! Чырвоныя крані, як і рожка.

Усе з сабой цягоўца кніжкі, Аж з іных пот ручком пласцішчы. Другі друціць выскокаць кніжкі.

дзіцячая чытанка

Пуржыць, паўзе мяцеліца,
Пялёнкай белай сцэлецца.
То выгнецца над нівамі
Зыбучымі узвівамі,

То, снег сыпучы носячы,
Заходзіцца, галосячы.

Канстанцыя БУЙЛО.

ПЫТАЕ ЛЮТЫ, ЯК ТЫ АБУТЫ

Хоць у феналагічным календары люты апошні месяц зimy, яна не здаецца.

Не выпадкова беларусы, палякі, украінцы назвалі месяц лютым. Гэта слушна і вельмі дакладна адлюстроўвае сутнасць надвор'я ў гэты час.

Суровыя лютаўскія ночы. Мала ў чым саступаюць ім і дні. Халоднае скупое сонца не часта радуе вока. Вельмі цяжка даводзіцца ў гэтую пару жыццелінам. Асабліва пакутуюць капытныя.

Але горш за іншых даводзіцца казулі. З усіх бакоў чакае яе небяспека. І ваўкі на яе нападаюць, і злосная рысь падпільноўвае з засады. А па зляжаным снезе і рухацца ёй цяжка: раніць аб вострую скарынку снежнага шарпаку свае тонкія далікатныя ногі, да крыві разбівае маленькія капыткі. Цяжка і з харчаваннем. Добра, калі чалавек дапаможа...

У лясных нетрах ціха. Снежнае покрыва зрысавана ўзорамі, што пакінулі лясныя жыхары. Вось роўны шнурок адбіткаў шырокіх зварыных пап — прайшла зграя ваўкоў. Рухаліся павольна і акуратна, след у след, відаць, вярталіся з удалага палявання. Першай прайшла мацёрая ваўчыца, за тым — сяголеткі і пераяркі, за імі — дужы стары ваяжак. Недасведчаны чалавек і не разабраўся б адразу: здаецца, нібы адзін звер прайшоў. А вось меншыя сляды, побач хтосьці нават хвостом, як памялом, шмаргануў. А тут

зусім танюсенькі след, нібы нітка, працягнуўся па снезе, павярнуў убок, абышоў кусцік ядлоўцу і раптам абарваўся. Гэта маленькая мышка на некалькі хвілін выбегла са свайго падземнага сховішча, нібы хачела паглядзець, ці хутка вясна, і зноў, спалоханая холадам, схавалася ў амаль непрыкметнай адтуліне глыбокай норкі.

А тут гаспадарыла вавёрка. Выбралася з цёплага дупла, спусцілася па ствале старой хваіны і пайшла шукаць свае, закладзеныя з восені кладокі.

Пачынаецца перыяд "вяселляў" у лісаў. Самцы, прытанцоўваючы, ліспіва заляцаюцца да самак. А з'явіцца побач сапернік — тут жа адбудзецца бойка аж да крыві.

Цяжка ўзімку і насельнікам падводнага царства. Вадаёмы ўкрыты тоўстым пластом лёду і снегу. Ні паветра, ні сонечнае святло праз гэтую тоўшчу не прабіваюцца. Часам рыба нават гіне ад недахопу кіслароду, таму аматары прыроды робяць у лёдзе невялікія лункі, каб свежае паветра, багатае на кісларод, сілкавала ваду.

Час бяжыць хутка. Дзень большае, а ноч меншае. Кіруюцца на поўнач, бліжэй да родных мясцін, чачоткі і снегіры. Усё часцей чуецца ў лесе звонкая песня сініцы — першая вестка блізкай вясны.

Вячаслаў СТОМА.

слухай сваё

БРАВА, КРАМА!

"Крама": "Хавайся ў бульбу"; Мн. 2001;
БМА group / Bulba records.

У беларускай рок-музыцы ёсць імёны, якія сталі сінонімам эталона вышэйшай якасці не толькі ў межах краіны, але і міжнароднага маштабу. Гэта "Крама", "NRM", "Палац", "Крыві": яны маюць і сур'ёзныя еўрапейскія ангажэменты, і ўласныя аўтарскія дыскі на фірмах гуказапісу многіх краін. Творчы плён "Крамы" мы падрабязна прыгадалі напрыканцы мінулага года ("Голас Радзімы" № 49 за 5.12.2001), калі адбылася прэс-канферэнцыя з нагоды пачатку запісу новага альбома. І вось гэты альбом выйшаў. Натуральна, ніякіх сумненняў наконт яго ні ў кога не ўзнікала: калектыў на роўных адбыў сумеснае турнэ па Беларусі са славетым Вялікабрытаніяй. Але "Хавайся ў бульбу" атрымалася такой якасці, што нават для "Крамы" гэта было значным рыўком наперад. Брва!

Дыск можа расчараваць хіба толькі ныццаў, якія ў радыёэфіры любяць паплакацца ў насовачку, што ад "Крамы" не дачакаешся ўжо новых песень. А тут — бац! — цалкам новы альбом і з такім дыхтоўным гукам, з такім стылёвым каларытам, што параўнаць можна толькі з лепшымі працамі кітоў сусветнага рытм-энд-блюза (Гары Мур, Бі Бі Кінг, Клэптан).

Зрэшты, і над гэтым беларускім аналагам працавалі сапраўдныя кіты: кароль айчыннай рок-гітары Сяржук Трухановіч, жывая гісторыя беларускага рок-капа Ігар Варашкевіч ("Студыя-7", "Бонда", "Крама"), хросны бацька ўсіх беларускіх блюзменаў Лявон Вярэніч. Дый варта ўлічыць, што на клавшы ў "Краму" зноў вярнуўся Андрэй Лявончык, а адсутнага бубнача Анатоля Горбача (які працуе ў лепшым эстрадным аркестры Бельгіі) з поспехам замяніў славетны Андрэй Філатаў (экс-"Сюзор'е").

Такім моцным саставам "Крама" яшчэ не працавала ні над адным сваім альбомам. Дый якую студию ім арэндавалі "БМА group" і "Bulba records" — паднапружыўшыся і аб'яднаўшы свае фінансы, — "Mezzo Forte"! Менавіта таму ўсё ў гэтым альбоме ззяе, звініць і стракаціць неверагоднасцю гукавых фарбаў. Дый не толькі гукавых.

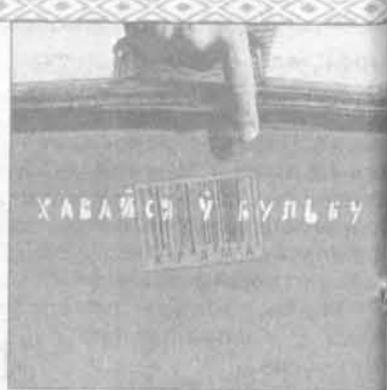
Натхнёны выдатнай працай музыкаў, мастак Улад Казакоўскі зрабіў такую красамоўную і канцэптуальную мастацкую аздобу, што альбом адразу ўварваўся на беларускі му-

зычны рынак у якасці цэльнага, завершанага, яркага прадукту. І публіка прыняла яго. Дастаткова сказаць, што ўжо на першай прэзентацыі ў Мінску попыт быў такі, што значная частка агульнага накладу адляцела сходу. Ды нават на іншыя дыскі з удзелам "Крамы" павялічыўся попыт ("Сэрца Эўропы in rock", "Вольныя танцы: Альтэрнатыва ВУ" і г. д.).

Хітамі экстра-класа стануць у новым альбоме, бадай, завадны і шматпланавы загаловны твор "Хавайся ў бульбу" ды неверагодна глыбокая мелодыя І. Варашкевіча на вершы Насці Гулак "Падае дождж". Але гэта зусім не азначае, што іншым творам наканавана сціпая роля баласту, бо шмат хто паспеў ужо ацаніць на канцэртах віртуозныя гітарныя сола ў кампазіцыях "Сябра мой Варэніч Лёнік" або "Дай мне шапец" (там і Варэніч выявіўся, і Трухановіч), а ў цалкам прэм'ерных творах "Той час" і "Свабоды мне дай" кожны прыкмеціць бліскучую сыгранасць рытм-секцыі.

Слухаючы рытм-энд-блюз яшчэ з маленства, калі квітнелі "Cream", "Fleetwood Mac" і падобныя гіганты, з задавальненнем адчуў рэха той благазавёнай для рока эпохі 70-х у новым звергрыне стылю "Ведай, гэта наш блюз".

Альбом альбомам, але ж ёсць у ім і два бонусы — "Стары сабака" і "Гэй там, налівай". Самі па сабе класныя хіты, іх ужо толькі дзеля першага з'яўлення на CD варта прыдбаць у сваю калек-

ХАВАЙСЯ У БУЛЬБУ

цыю. Але ж як яны гучаць у новай версіі! Такога "Старога сабаку" не знойдзем нават на лепшых альбомах Джо Кокера, ды хіба толькі ў неперазыдзеным "Supernaturale" Карласа Сантаны можна было б адчуць штосьці прыблізнае. Дый тое, "Крама" — гэта гурт, які, вырываючы з кантэкста песні пра Лявона Вярэніча,

Лепш іграе за Сантану Ён "Europa every day".

А спявае над гітару —

Нават дыхаеш лягчэй.

Трэба таксама сказаць, што альбом атрымаўся такі выдатны ў немалаважнай ступені і з-за таго, што падчас працы ў студыі з рэжысёрскім пультам сядзеў не хто іншы, як уласны "крамаўскі" саўнд-адмысловец Алесь Бельзінак (ён з Варашкевічам яшчэ ад легендарнай "Бонды"). Праўда, пры з'яўленні дапамагаў яму знакаміды Ангус (экс-"Тарнада"). Карацей кажучы, выпадковых людзей не было.

Мяркую, не раз яшчэ слухачы выкажуць падзяку за гэтакую плённую ініцыятыву менеджэрска-прадзюсерскаму актыву гэтага даўно чаканага праекта Віталю Супрановічу і Раману Арлову, якія гэтым рэлізам лёгка абскакалі старых вопытных мастраў беларускага шоу-бізнесу, накітавалі "Vigma", "World West" або "Каўчэг". Праўда, на памяці "Бульбы" былі яшчэ незабыўныя "Тры чарапахі" гурта "NRM", дый "БМА" сваім грандыёзным метал-шоу "Hard Life Heavy Music" паспела заваяваць значны прэстыж. Але вось у іх "Крама".

Што ж — так трымаць, сябры! А цікаўных адашлём на E-mail wifal@tut.by або пайджэр 211-85-85 (аб. БМА).

Вітаўт МАРТЫНЕНКА

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

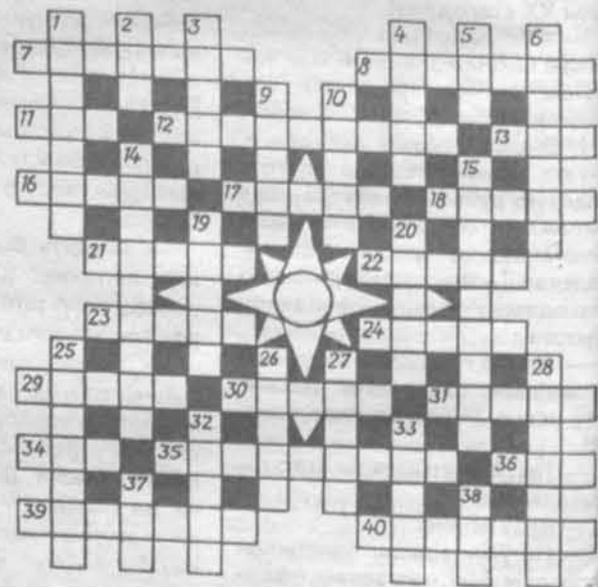
крыжаслоў

ПЕРАКЛАДЗІЦЕ НА БЕЛАРУСКУЮ МОВУ

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 7. Горшок для растирания мака. 8. Стерня. 11. Время. 12. Вредность. 13. Водоворот. 16. Корсетка. 17. Комната. 18. Крутизна. 21. Шаг. 22. Сверкание. 23. Выражение. 24. Скатерть. 29. Цикл (стихов). 30. Аромат. 31. Подножный корм. 34. Сирень. 35. Обрубка. 36. Сапог. 39. Недостаток. 40. Обивки.

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 1. Кусок. 2. Роцца. 3. Пёрышко. 4. Труд. 5. Рыло. 6. Место, на котором рос ячмень. 9. Откорм, выгул. 10. Нары. 14. Поддержка. 15. Прислужник. 19. Хранилище. 20. Почва. 25. Вилка. 26. Корреспонденция. 27. Галдэж. 28. Ступица. 32. Оружие. 33. Целомудрие. 37. Кипяток. 38. Движение.

Склаў Алесь КУЛЬЧЫЦКІ.

«Голас Радзімы»

Галоўны рэдактар
Наталля САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з сусветнымі краінамі за рубяжом "Радзіма".

Наш адрас: 220005, Беларусь, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.

Тэлефоны: (+375-17) 213-31-97 (бухгалтэрыя, тэл.-факс), 213-32-80, 284-76-56, 213-37-82.

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голас Радзімы», не з'яўдаюцца супадаючымі.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 81. Падпісны Індэкс у Беларусі 63854.

Тыраж 2068 экз. Зак. 348. Падпісана для друку 11.2.2002 г. у 12.00.

Газета набрана, зварстана і аддрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку». (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).